

Könyvtárak a digitális térben: a könyvtár- és információkeresés által kiváltott szorongás leküzdése a könyvtárak hagyományos szolgáltatásainak átalakításával

Arany-Nagy Zsuzsanna
Eötvös Loránd Tudományegyetem

01

Bevezetés

Bevezetés...

- 5-13. évfolyamos tanulók (10-20 éves) nem szívesen használják az iskolai könyvtárat? Miért?
- Szakirodalom
- Kérdőív

Információs betegségek

- A 21. század problémái, ám nem újkeletűek...
- Az információ mennyiségéből adódóan...
- Az információ minőségéből adódóan...
- 19. század után → az elérhető információk mennyiségének ugrásszerű növekedése → információs túlterheltség jelenségének kialakulása

Információs szorongás

- Sir Francis Bacon - 1605. → a növekvő tudás a szorongás növekedését okozza.
- Richard Saul Wurman - 1989. → minél több információ van birtokunkban, úgy tűnik, az egyén annál kevesebb tudást birtokol
- az egyén képtelennek érzi magát arra, hogy megtalálja a számára szükséges és releváns információkat
- Bawden and Robinson - 2009.
 - Az információs szorongás megjelenése.
- az információval kapcsolatos szorongás akkor jelenik meg, amikor az egyén nem képes elérni, megérteni vagy felhasználni a számára szükséges információkat

02

Könyvtár
által
kiváltott
szorongás

A könyvtár által kiváltott szorongás

- A könyvtár által kiváltott szorongás (*library anxiety*) fogalmát Constance Mellon használta először 1986-ban publikált művében.
- A fogalmat a tanulók által átéltél érzelmek és félelem leírására használta.
- A félelem, a zavartság, az elnyomottság, az elveszettség, a tehetetlenség és rettegés érzéseit fedezte fel a diákokban.
- A tanulók gyakran alkalmatlannak érzik magukat a könyvtár használatára, amelynek okán sok esetben a könyvtárhasználók félnek kérdezni.

A könyvtár által kiváltott szorongás jellemzői

Constance C. Mellon eredményei alapján

lesújtva érzi
magát a könyvtár
mérete miatt

önbizalomhiány a
kutatás
elkezdésével
kapcsolatban

nem tudja, hol
találja meg a
számára
szükséges
információt

önbizalomhiány a
könyvtár helyes
használatával
kapcsolatban

nem tudja, hogy
működik a
könyvtár

félelem és
alkalmatlanság
érzése a
segítségkéréssel
kapcsolatban

A Mellon kutatásában leggyakrabban előforduló szavak és kifejezések, amelyeket a tanulók használtak a könyvtárhasználattal kapcsolatban:

- **Érzelmek:** zavaros, kusza (*confused*), zavart, feszélyezett (*embarrassed*), frusztrált (*frustrated*), lesújtott, elnyomott (*overwhelmed*), elveszett (*lost*)
- **Főnevek:** félelem (*fear*), fóbia (*phobia*), aggodalom (*worry*), idegesség (*nervousness*)
- **Negatív, önmegsemmisítő gondolatok:** alkalmatlan (*inadequate*), inkompetens (*incompetent*), bizonytalan (*unsure*)

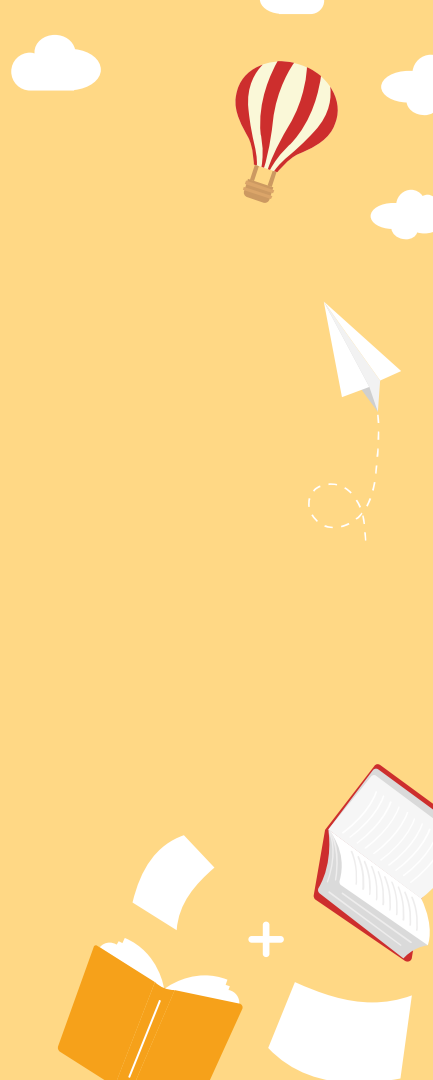
03

Mit tehet a
könyvtár?

Mit tehet az iskolai könyvtár?

- Helyes könyvtárhasználat tanítása.
- Információkeresés tanítása.
- Biztosítani a könyvtárhasználókat arról, a félelem és a frusztráció, amit éreznek, normális.
- Ne várjunk arra, hogy a könyvtárhasználó segítséget kérjen, ajánljuk fel azt.
- Emberi interakciók, kapcsolatok erősítése.
- Nonverbális kommunikáció (mosoly, hangsúly, testtartás, tekintet, arckifejezés, barátságos és biztonságos környezet kialakítása).
- Más, iskolán kívüli könyvtárak látogatása.
- A könyvtárlátogatás inkább szórakozás, mint stressz forrása legyen.
- Már óvodáskorban elkezdni tanítani a könyvtárhasználatot.

04

Összegzés,
kitekintés

Összegzés, kitekintés

- Fontos megérteni a könyvtár által kiváltott szorongás forrásait, azonosítani, ki hajlamos rá.
- Tisztában kell lenni azzal, hogy mit lehet tenni annak negatív hatásainak minimalizálása érdekében.
- Hosszú távú terveim között szerepel a kérdőíves felmérés adatainak részletekbe menő elemzése.
- Javaslatokat fogok kidolgozni könyvtár okozta szorongásának leküzdésére és a könyvtárakkal szembeni pozitív hozzáállás kialakítására.

Köszönöm a figyelmet!

aranynagyzsuzsanna@gmail.com

*A kutatás az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-3
kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási,
Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai
támogatásával készült.*

